

Foto: Per Aas, Naturhistorisk museum, Universitetet i Oslo

LIVETS UTVIKLING

Urtiden	PALEOZOIKUM						MESOZOIKUM			KENOZOIKUM		
	Kambrium	Ordovicium	Silur	Devon	Karbon	Perm	Trias	Jura	Kritt	Paleogen	Neogen	
Ma	542	488	444	416	359	299	251	200	146	66	23	0

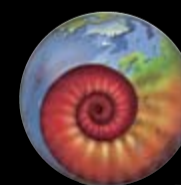
EN SPESELL FAUNA

Usedvanlig godt oppbevarte fossiler er funnet i sedimentære bergarter som ble avsatt i en innsjø i Tyskland for ca. 47 millioner år siden. Tusenvis av virveldyr og utallige insekter og planterester er gravd frem. Hele skjeletter med bløtdeler og mageinnhold kan være bevart. Til og med hår, fjær og hud kommer tydelig frem, og til sammen gir de oss et svært interessant vindu inn i en fjern fortid. Dette pattedyret (*Macrocranium*) levde langs Messelinsjøens bredder. Legg merke til de lange bakbeina og restene av mageinnhold bak ribbeina. De små spisse tennene som kjennetegner en insekteter er også godt synlige.

PATTEDYRENE TIDSALDER

De første pattedyrene, varmblodige, pelskledde skapninger som mater avkommet med melk, dukket opp sent i trias. Tidlig i pattedyrenes utvikling, ennå mens dinosaurene dominerte livet på landjorden (trias, jura og kritt), var pattedyrene ganske små. Da dinosaurene døde ut i overgangen mellom kritt og paleogen, for 65 millioner år siden, var pattedyrene godt forberedt på å kunne tilpasse seg nye økologiske nisjer. Vi er kommet inn i tertiær – "pattedyrenes tidsalder". Utviklingen av pattedyrene er sterkt preget av at kroppsstørrelsen øker. Dette kommer sterkest til uttrykk hos hovdyrene, hvor den aller første hesten, som levde for 55 millioner år siden, var på størrelse med en liten hund. En viktig forutsetning for denne utviklingen var at de første gressartene oppsto i eocen. I paleogen og neogen (som til sammen utgjør tertiær) får vi også en rask utvikling i antall arter, slik at det nå er minst 4000 forskjellige arter av pattedyr på Jorden.

Nettside: www.geoportalen.no/livetsutvikling

GEO PUBLISHING
GEOLOGI FOR ALLE

NOVEMBER 2009

	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
UKE 44							01
UKE 45	02	03	04	05	06	07	08
UKE 46	09	10	11	12	13	14	15
UKE 47	16	17	18	19	20	21	22
UKE 48	23	24	25	26	27	28	29
UKE 49	30						

4.–5. Production Geoscience Norsk Geologisk Forening / 19.–20. Fjellsprengningskonferansen / 22. Artenes opprinnelse blir publisert (1859)